

लोक सेवा आयोग

नेपाल प्रशासन सेवा, नेपाल परराष्ट्र सेवा, नेपाल लेखापरीक्षण सेवा, नेपाल संसद सेवा र नेपाल न्याय सेवा (न्याय, कानून र सरकारी वकिल समूह), राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

एवं परीक्षा योजना

यस पाठ्यक्रम योजनालाई तीन चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :-	लिखित परीक्षा (Written Examination)	पूर्णाङ्क :- ३००
द्वितीय चरण :-	कौशल/गुणमापक परीक्षण (Competency Test)	पूर्णाङ्क :- १००
तृतीय चरण :-	अन्तर्वार्ता (Interview)	पूर्णाङ्क :- ४०

प्रथम चरण : लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)						
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय
प्रथम	शासकीय प्रबन्ध र विकास (Governance and Development)	१००	४०	Critical Analysis & Problem Solving	४ प्रश्न x २५ अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापनमा जवाफदेहिता, नैतिकता र व्यवसायिकता (Public Accountability, Ethics and Professionalism in PSM)	१००	४०	Critical Analysis & Problem Solving	४ प्रश्न x २५ अङ्क	३ घण्टा
तृतीय	प्रशासन, परराष्ट्र, लेखापरीक्षण, संसद र न्याय (न्याय, कानून र सरकारी वकिल समूह) सेवाको लागि सम्बन्धित सेवा अनुरूप फरक फरक विषय	१००	४०	Critical Analysis & Problem Solving	सम्बन्धित तृतीय पत्रको पाठ्यक्रम उल्लेख भए बमोजिम	३ घण्टा
द्वितीय चरण : कौशल/गुणमापक परीक्षण (Competency Test)						
पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय	कैफियत	
(क)	मामिला विश्लेषण अभ्यास (Case Analysis Exercise)	५०	लिखित अभ्यास (Written Exercise)	२ घण्टा		
(ख)	प्रस्तुतिकरण (Presentation)	५०	व्यक्तिगत प्रस्तुतिकरण (Ind.Presentation)	४५ मिनेट		
तृतीय चरण :- अन्तर्वार्ता (Interview)						
विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय			
अन्तर्वार्ता (Interview)	४०	बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)				

लोक सेवा आयोग

नेपाल प्रशासन सेवा, नेपाल परराष्ट्र सेवा, नेपाल लेखापरीक्षण सेवा, नेपाल संसद सेवा र नेपाल न्याय सेवा
(न्याय, कानून र सरकारी वकिल समूह), राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

द्रष्टव्य :

१. माथि परीक्षा योजनामा उल्लिखित प्रथम चरणको लिखित परीक्षामा **प्रथम पत्र** - शासकीय प्रबन्ध र विकास (Governance and Development) तथा **द्वितीय पत्र** - सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापनमा जवाफदेहिता, नैतिकता र व्यवसायिकता (Public Accountability, Ethics and Professionalism in PSM) प्रशासन, परराष्ट्र, लेखापरीक्षण, संसद र न्याय (न्याय, कानून र सरकारी वकिल समूह) सेवाहरूको लागि पाठ्यक्रमको विषयवस्तु एउटै हुनेछ ।
२. माथि परीक्षा योजनामा उल्लिखित प्रथम चरणको लिखित परीक्षाको **तृतीय पत्र**को हकमा प्रशासन सेवाको लागि **प्रशासकीय प्रणालीका आयामहरू (Dimensions of Administrative Systems)** ; परराष्ट्र सेवाको लागि **Nepal's Foreign Policy and Contemporary International Affairs** ; लेखापरीक्षण सेवाको लागि **लेखा र लेखापरीक्षण (Accounts and Auditing)** ; संसद सेवाको लागि **संसद र संसदीय प्रणाली (Parliament and Parliamentary System)** र न्याय (न्याय, कानून र सरकारी वकिल समूह) सेवाको लागि **कानून र न्याय प्रशासन (Law & Administration of Justice)** सम्बन्धित सेवा अनुरूप फरक फरक विषय हुनेछ ।
३. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ । तर नेपाल परराष्ट्र सेवाको हकमा लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा अंग्रेजी हुनेछ ।
४. **प्रथम पत्र** - शासकीय प्रबन्ध र विकास (Governance and Development) तथा **द्वितीय पत्र** - सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापनमा जवाफदेहिता, नैतिकता र व्यवसायिकता (Public Accountability, Ethics and Professionalism in PSM) विषयहरूको लिखित परीक्षा माथि उल्लिखित सबै (प्रशासन, परराष्ट्र, लेखापरीक्षण, संसद र न्याय) सेवाका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रवाट एकैदिन हुनेछ । तर **तृतीय पत्र** सम्बन्धित सेवा अनुरूप फरक फरक विषयको लिखित परीक्षा सेवा अनुरूप अलग अलग दिन हुनेछ ।
५. प्रथम, द्वितीय र तृतीय पत्रको लिखित परीक्षा अलग अलग दिनमा हुनेछ ।
६. प्रत्येक पत्र/विषयका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
७. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
८. प्रथम चरणको परीक्षावाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ । साथै द्वितीय चरणको परीक्षामा सहभागी भएपछि मात्र तृतीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
९. पाठ्यक्रम लागू मिति : २०७४/०६/०९ देखि

लोक सेवा आयोग

नेपाल प्रशासन सेवा, नेपाल परराष्ट्र सेवा, नेपाल लेखापरीक्षण सेवा, नेपाल संसद सेवा र नेपाल न्याय सेवा
(न्याय, कानून र सरकारी वकिल समूह), राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको
खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

(सबै सेवाको लागि)

प्रथम पत्र : शासकीय प्रबन्ध र विकास (Governance and Development)

उद्देश्य

यस पत्रको उद्देश्य सुशासन र विकास सम्बन्धी अवधारणा लगायतका सैद्धान्तिक पक्षको बारेमा परीक्षार्थीले पढेका विषयवस्तु के कति सम्झेको छ, भन्ने कुरा भन्दा यस्ता ज्ञानलाई राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय परिवेश/परिस्थितीको कारणबाट प्राप्त अवसर तथा चुनौतीहरूको बीच कार्य क्षेत्र (व्यवहार) मा उतार्न आवश्यक पर्ने विश्लेषण, संश्लेषण (Synthesize) र सही मूल्याङ्कन (Evaluation) गरी सुशासनको प्रत्याभूति दिन उच्चतहको कर्मचारीमा आवश्यक पर्ने कौशल/क्षमता/गुणहरूको परीक्षण गर्ने रहेको छ।

प्रथम पत्र : शासकीय प्रबन्ध र विकास (Governance and Development)

Part I – Governance (50 Marks)

1. **Governance**

- 1.1 Dimensions, features and indicators of governance
- 1.2 The federal, provincial and local level governance
- 1.3 New public governance, co- governance, co-construction and co-production of public services
- 1.4 Global governance
- 1.5 Innovative state
- 1.6 Corporate governance system
- 1.7 Security challenges and security management in Nepal

2. **Constitution and Rights**

- 2.1 Constitutional development and present constitution of Nepal
- 2.2 Democracy and human rights
- 2.3 Geopolitics and rights of land-locked and least developed countries

3. **Administration and Management**

- 3.1 Public management
- 3.2 Emerging concept and contemporary issues in administration
- 3.3 Administrative reform efforts and challenges in Nepal
- 3.4 Administrative system in SAARC countries : issues and achievements
- 3.5 Managing human resource in public administration
- 3.6 Financial control system

4. **Public Policy:** process, issues and current trend

Part II – Development (50 Marks)

5. **Development**

- 5.1 Aspects of development - economic, social, political and institutional
- 5.2 Nepalese economy and issues relating to planning, mobilization of resources, growth and development
- 5.3 Planning in Nepal - efforts, achievements and challenges
- 5.4 Development partners in development processes and foreign aid mobilization
- 5.5 Civic engagement in development - civil society, NGOs, CBOs, various groups

लोक सेवा आयोग

नेपाल प्रशासन सेवा, नेपाल परराष्ट्र सेवा, नेपाल लेखापरीक्षण सेवा, नेपाल संसद सेवा र नेपाल न्याय सेवा (न्याय, कानून र सरकारी वकिल समूह), राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह पदको खुला र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम

- 5.6 Contemporary development paradigms : Human development, Sustainable development, Public Private Partnership, Economic liberalization and globalization, Economic diplomacy, Intellectual capitals
- 5.7 Status and consequences of social diversity in Nepal
- 5.8 Diversity management
- 5.9 Welfare schemes for weaker/vulnerable sections of the population in Nepal
- 5.10 Issues relating to poverty, hunger, unemployment, population and migration
- 5.11 State public enterprises : achievements and issues
- 5.12 Nepal's commitments, expectations, efforts and obligations: bilateral, regional and multilateral arrangements, conventions and agreements

-----

यस पत्रको लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै खण्ड/एकाईबाट निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

पत्र	विषय	खण्ड/ एकाई	अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय
प्रथम	शासकीय प्रबन्ध र विकास (Governance and Development)	1	50	Critical Analysis & Problem Solving	२ प्रश्न x २५ अङ्क	३ घण्टा
		2				
		3				
		4				
		5	50		२ प्रश्न x २५ अङ्क	
जम्मा प्रश्न संख्या					४ प्रश्न x २५ अङ्क	